

Конспект уроку № 126

Державні символи України: ГІМН

Link to audio: ukrainianlessons.com/episode126

Вступ

Привіт-привіт! Ви слухаєте подкаст «Уроки української» і це Анна, ваша вчителька української.

Це подкаст для всіх, хто вивчає і любить українську мову. У четвертому сезоні я повільно розповідаю вам про різні теми: про Україну, українців, нашу культуру та історію. А після розповіді я пояснюю вам декілька виразів, фразеологізмів, а також розповідаю щось цікавеньке з граматики.

Як у вас справи? У Європі вже вересень, а отже, прийшла моя улюблена пора року! Осінь. Ура! В Україні ми вважаємо, що осінь починається з початку вересня. Саме тоді погода в Україні стає холодніша, починаються дощі... Хоча... це ще залежить від **глобального потепління**. Побачимо, як буде цього року!

глобальне потепління —
global warming

Державні символи України: гімн

Добре, отже, минулого разу на подкасті я розпочала серію уроків-епізодів про національні символи України, або державні символи України. Минулого разу я розповідала вам про прапор — наш синьо-жовтий стяг. А сьогодні будемо говорити про **звуковий** символ України. Так, це **гімн**.

Отже, Гімн України в **студію**!

Ви можете чути Гімн України, виконаний на **бандурі**. Бандура — це один з українських національних інструментів. Знаєте? Можливо, одного разу я вам розповім більше про українські традиційні інструменти на подкасті. Вам було б цікаво?

Так-от, цей Гімн України на бандурі виконує Ярослав Джусь, це молодий український **бандурист**.

звуковий — sound (*adjective*)
гімн — anthem
студія — studio

бандура — bandura

бандурист — bandura player

Ви знаєте, мені не раз писали слухачі подкасту про те, як вони люблять український гімн. І мені завжди дуже приємно це чути, але, чесно кажучи, трохи дивно, бо я якось ніколи не думала, що можна любити **чужий** гімн, гімн чужої держави. Але мені приємно, що наш гімн подобається іноземцям!

Гімн України називається «Ще не вмерла України», слова до неї написав Павло Чубинський, а музику створив Микола Вербицький. Зараз я розповім вам трішки більше про цих двох людей і про історію створення нашого Гімну.

В середині XIX століття багато народів у Східній Європі відчули дух свободи і почали створювати свої гімни, тобто національні пісні. Це були також країни близькі до нас, такі як **Польща** і **Сербія**.

Тоді в Києві існувала така організація, проукраїнська можна сказати, вона називалась «Стара **громада**». Одного разу, у 1862 році ця громада організувала таке **зібрання**, можна сказати, вечірку. На цій вечірці члени організації почали обговорювати, що от у поляків є гімн, і також серби, сербські студенти, які тоді вчилися в Києві, співають свою патріотичну пісню, свій, можна сказати, гімн. А от у українців такої пісні немає. Тому нам потрібно створити таку пісню — гімн.

І фактично під **натхненням поляків** і **сербів** члени організації «Стара громада» вирішили створити свій гімн. Разом вони посиділи на вечірці, подумали і створили текст. Він починався зі слів «Ще не вмерла України». Це тоді був трошки інший текст, ніж той, що ми маємо в офіційній версії зараз, але ось цю частину, яка є в сучасному гімні, написав саме Павло Чубинський.

Ким був Павло Чубинський? Він був **етнологом** і **фольклористом**. Тобто він збирав український фольклор — це **народні пісні**, легенди, **прислів'я** і так далі. Крім того, як ви можете собі уявити, Чубинський був **українофілом**, він був проукраїнським. Тоді в Російській імперії було зовсім непросто збирати український фольклор, писати, говорити українською мовою, бо українська мова була заборонена. Тому за те, що він написав цей вірш — «Ще не вмерла України», який був дуже патріотично **налаштований**, його **заслали** — тобто його відправили далеко в Росію, в Архангельську область. Там він прожив 7 років.

Отже, Павло Чубинський — це автор слів гімну. Але музику до цих слів створили не **відразу**. Річ у тім, що спочатку в Києві використовували іншу мелодію, не таку, як ми зараз знаємо. А саме ця музика сучасна була створена на Галичині Михайлом Вербицьким.

Михайло Вербицький був **священником** і композитором. Приблизно у 1864 році він прочитав вірш Чубинського і написав до нього музику. І вже в березні 1865 року пісню Чубинського і Вербицького вперше виконали на концерті — цей концерт відбувався у місті Перемишль, зараз це польське місто Przemyśl недалеко від України.

До речі, можна сказати, що це досить таки символічно, що авторами гімну стали представники різних частин України: це **наддніпрянець** і **галичанин**.

чужий — other's, foreign

Польща — Poland

Сербія — Serbia

громада — community, society

зібрання = **зустріч** — meeting

натхнення — inspiration

поляк — Pole

серб — Serb, Serbian

етнолог — ethnologist

фольклорист — folklore specialist

народна пісня — folk song

прислів'я — proverb, saying

українофіл — Ukrainophile, pro-Ukrainian person

налаштований — disposed, set up

заслати — to banish, to exile, to deport

відразу — at once, straight away

священник — priest

наддніпрянець — inhabitant of the region **Наддніпрянина** («над Дніпром» — above the Dniro)

галичанин — inhabitant of the region **Галичина** (Galicia)

Тобто Чубинський — це наддніпрянець, він з Київщини, з центральної України, а Вербицький — галичанин, тобто він з Галичини, з Західної України.

Виходить, що гімн об'єднує нас, об'єднує українців з різних регіонів. Можна сказати, що гімн для українців — це наша спільна **спадщина**.

У XIX столітті «Ще не вмерла України» була лише однією з патріотичних пісень про Україну. А справжнім гімном, тобто основною національною піснею, вона стала вже у 1918 році, у часи Української Народної Республіки.

Пам'ятаєте, ми часто говорили про Українську Народну Республіку в попередніх двох епізодах? Так-от, тоді «Ще не вмерла України» співали на **урочистих подіях**, наприклад, на відкритті організацій, університетів і так далі.

До речі, з тих часів ми маємо перший запис гімну України, на **платівці**. Ось послухайте...

Це виконання Михайла Зазуляка, це 1916 рік, запис зроблено в Америці на Columbia Records. Цікаво послухати такі старі платівки, правда? Вони ніби переносять тебе в минуле.

Ось, до речі, ще один запис, який переносить в минуле. Це гімн Радянської України. Очевидно, він був зовсім інший, це був **соціалістично-комуністичний** гімн, ось послухайте...

Цей гімн Радянської України містить цікаві слова: «Між рівними рівна, між вільними вільна», тобто Україна рівна, має такі самі права, як і інші республіки, і Україна вільна, тобто має повну свободу, волю, як і інші республіки союзу. «Між рівними рівна, між вільними вільна». Ну звичайно, ці слова — це... якщо використати фразеологізм... якийсь **сон рябої кобили!** Я вам поясню трошки пізніше, що це означає — сон рябої кобили.

Ну а з 1989 року повертається «Ще не вмерла України». Спочатку цю пісню виконували як «Ще не вмерла Україна», тобто «Україна ще не вмерла», але це було досить **песимістично**, правда? Особливо тому, що Україна вже була незалежною державою і вона зовсім не збиралася помирати.

Тому тепер офіційно початок гімну звучить так: «Ще не вмерла України і **слава**, і воля» — тобто, інакше кажучи, не сама Україна, а українська слава і українська воля ще не вмерли, слава і воля ще не вмерли в Україні. Це чудовий приклад того, як одна літера змінює все значення речення.

Зараз Гімном України починаються свята, наприклад, кілька днів тому був **День знань** — перший день школи, то цей день офіційно починається Гімном України. Діти та дорослі добре знають гімн і намагаються **підспівувати**. Дехто кладе руку на серце. І під час виконання гімну, звичайно, обов'язково потрібно стояти.

спадщина —

1) inheritance, legacy;

2) heritage, legacy

урочиста подія — festive event

платівка — vinyl record

соціалістично-

комуністичний —

socialist communist

сон — sleep, dream

рябий — specky, skewbald

кобіла — mare

песимістично —

pessimistic (*adverb*)

слава — glory

День знань —

Day of Knowledge

підспівувати —

to accompany,

to join someone in singing

Конспект уроку №126

Державні символи України: гімн

Гімн — це наш символ **боротьби** за волю. Він говорить:

«Душу й тіло ми положим (тобто покладемо) за свою свободу».

Тому українці співають гімн всі разом у дуже важливі, можна сказати, **критичні** історичні моменти.

Це Революція на Майдані у 2014 році.

А ось послухайте ще раз слова гімну:

«Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, **браття молодії**, усміхнеться **доля**».

Інакше кажучи, слава і воля України ще не вмерли, і нам, українцям, ще усміхнеться доля — тобто у нас буде щастя, у нас буде гарна доля, усміхнеться доля.

«Згинуть наші воріженьки, як **роса** на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці».

Наші **вороги** (яких ми так лагідно і гарно називаємо воріженьки) згинуть, тобто помруть, як роса на сонці.

Роса — це та вода, яка є на траві рано-вранці, вода на траві зранку. Коли **сходить** сонце, то роса швидко **зникає**. Роса на сонці зникає моментально, дуже швидко.

Отже, як роса на сонці — швидко зникнути.

Отже, наші воріженьки помруть дуже швидко і ми запануємо — тобто будемо **панувати**, будемо **господарями** — у своїй сторонці — у своїй стороні, або на своїй території.

І приспів:

«Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду».

Послухайте гімн ще раз у виконанні Хору Верьовки.
Ми часто говоримо, що українці — **козацького роду**, тобто ми — **нащадки козаків**, а козаки — це наші **предки**.

Отже, гімн України говорить про основну **цінність** українців — волю, свободу — і також гімн пов'язує нас з козаками, нашими предками, з нашою історією.

Якщо ви хочете дізнатися ще більше про гімн України, я пропоную вам переглянути відео на Ютубі. Там досить детально і цікаво розказано про історію гімну України. Посилання на відео я залишу для вас за посиланням: ukrainianlessons.com/episode126.

боротьба — 1) fight, struggle;
2) wrestling

критичний — critical

браття = брати — brothers
молодії = молоді — young
доля — fate, destiny

роса — dew

ворог — enemy

сходити — to rise
зникати — to disappear

панувати — to rule,
to dominate
господар — host

козацький —
Cossack (*adjective*)
нащадок (plural нащадки) —
descendant
козак — Cossack
предок (plural предки) —
ancestor
цінність — value, worth

Корисні фрази та ідіоми

А зараз, як завжди, пропоную вам декілька корисних виразів і фразеологізмів.

Спочатку, коли я говорила про гімн, я казала, що мені не раз писали слухачі подкасту про те, як вони люблять український гімн.

Не раз — англійською мовою цей вираз може трохи **заплутати**. Ви можете подумати, що не раз означає «ніколи», але ні, не раз означає багато разів. Тобто не тільки один раз, а багато-багато разів.

Я, наприклад, не раз думала про те, щоб створити для вас канал на Ютубі. Як вам така ідея?

Далі, коли я розповідала про Чубинського, я говорила, що: «як ви можете собі уявити, він був українофілом»

Як ви можете собі уявити — подібний вираз є в англійській мові. Тобто ви можете уявити, **припустити**, зробити якийсь висновок на основі інформації, яку ви знаєте. Чому ви робите висновок, що Чубинський був українофілом?

Тому що ви знаєте, що він збирав український фольклор, писав і говорив українською мовою. А отже, ви можете собі уявити, що він був українофілом.

Інший приклад: «Як ви можете собі уявити, Чорнобильська катастрофа **погіршила** екологічну ситуацію в Україні».

Далі я казала, що гімн України створили двоє людей з різних регіонів, один із Галичини, тобто заходу, а інший з Наддніпрянщини, тобто з центру. Можна сказати, що гімн — це наша спільна спадщина.

Спадщина — це те, що ми успадкували, тобто те, що ми отримали від **прабабусі, прадідуся**, від своїх предків. **Спільна спадщина** — це те, що ми отримали разом з кимось, разом з іншими людьми.

Наприклад, природа — це спільна спадщина **людства**, усіх людей.

Далі коли ми слухали стару платівку Михайла Зазуляка, я казала, що ця музика на платівці вона ніби переносить в минуле.

Переносити в минуле — це робити так, що ми уявляємо, що ми в минулому.

Наприклад, мене переносять у минуле старі фільми **Олександра Довженка**.

Наступний цікавий фразеологізм «**сон рябої кобили**» — це означає щось

заплутати — to confuse

припустити — to presume, to suppose

погіршити — to worsen, to impair

прабабуса — great-grandmother
прадідусь — great-grandfather
людство — humanity, mankind

Олександр Довженко (1894—1956) — Ukrainian Soviet screenwriter, film producer, and director

безглузде, щось **дурне**, якась **нісенітниця** чи **брехня**. Так... сон — рябої — кобили. Кобила — це кінь жіночого роду. А ряба, рябий — це певний тип кольору, це не однорідний колір, а з плямами, різні кольорами. Ну і сон рябої кобили — це просто фразеологізм. Я сказала, що «Між рівними рівна, між вільними вільна», як слова гімну Радянського Союзу, при тому, що в Радянському Союзі Україна не була рівна, не була вільна — ці слова це як сон рябої кобили! Якось **дурня**.

Далі, про гімн я казала, що зараз офіційно початок гімну звучить так: «Ще не вмерла України і слава, і воля» — тобто, інакше кажучи, не сама Україна, а українська слава і українська воля ще не вмерли

Інакше кажучи — це дуже корисна фраза, вона означає, що ви хочете сказати щось по-іншому, ми ще говоримо «іншими словами» або «інакше кажучи».

Ці епізоди подкасту високого рівня, інакше кажучи, ви вже чудово володієте українською мовою.

І ще одна ідіома була у тексті гімну України:

«Душу й тіло ми положим (тобто покладемо) за свою свободу».

«Положити», це старіше більш розмовне слово до слова «покласти».

Фразеологізм тут «**покласти душу**», тобто **трагічно загинути**, померти — не просто померти, а за щось чи за когось. Наприклад:

«Тисячі солдатів поклали душу за Україну на Донбасі». Такий сумний фразеологізм — «покласти душу» або ще «віддати душу».

Як ви могли помітити, в українській мові є досить багато фразеологізмів зі словом «душа»: покласти душу, віддати душу, гріти душу, вкладати душу... Я впевнена, що на подкасті буде ще більше таких!

А повний список ідіом з уроку ви можете знайти в конспекті уроку. Щоб завантажити конспект, підписуйтесь на наш преміум! Деталі за посиланням: ukrainianlessons.com/premium.

безглуздий — absurd, ridiculous, nonsensical
дурний — stupid, silly
нісенітниця — nonsense, absurdity, fiddle-de-dee
брехня — lie(s), falsehood
дурня — something stupid, silly

трагічно — tragically
загинути — to perish, to die

Цікавинка з граматики

Автор слів гімну України Павло Чубинський — наддніпрянець, він з Київщини.

А автор музики Михайло Вербицький — галичанин, він з Галичини.

Київщина, Галичина — це все назви регіонів України, які ми утворюємо за допомогою суфікса -ин-. Ми утворюємо ці іменники від прикметників, наприклад:

київський — Київщина — відбулось чергування (тобто зміна) — -ськ змінюється на -щ. Київський — Київщина, ськ-щ.

Так само буде від «одеський». Який іменник від слова «одеський»? Буде Одещина. -ськ- на -щ-.

А, наприклад, від Херсон? Херсон — херсонський — Херсонщина.

Але якщо ми маємо суфікс -цьк-, то він змінюється на -чч- (два ч):

Наприклад, Хмельницький — Хмельниччина (-цьк- змінюється на -чч-).

Хоча саме «Галичина» маємо одну ч, це виняток: галицький — Галичина (пишемо одну літеру ч).

А зараз спробуйте утворити: Донецьк.

Донецьк — прикметник донецький, а іменник (про регіон) — Донеччина.

А як щодо Вашингтон?

Вашингтон — прикметник...вашингтонський, а іменник (як регіон) — Вашингтонщина.

Так-так, українці в діаспорі, за кордоном вживають такі слова навіть на **позначення** неукраїнських регіонів!

Вашингтонщина, Брюсельщина і так далі.

Але, чесно кажучи, зазвичай ми використовуємо їх саме для українських регіонів.

Повну таблицю українських регіонів із змінами суфіксів, а також вправи для практики ви можете знайти в конспекті уроку.

позначення — designation,
denotation

Назви територій областей України

Обласний центр	Прикметник	Іменник (назва території області)
Київ	київський	Київщина
Львів	львівський	Львівщина
Харків	харківський	Харківщина
Чернігів	чернігівський	Чернігівщина
Миколаїв	миколаївський	Миколаївщина
Житомир	житомирський	Житомирщина
Херсон	херсонський	Херсонщина
Луганськ	луганський	Луганщина
Івано-Франківськ	івано-франківський	Івано-Франківщина
Тернопіль	тернопільський	Тернопільщина
Черкаси	черкаський	Черкащина
Суми	сумський	Сумщина
Одеса	одеський	Одесьчина
Полтава	полтавський	Полтавщина
Донецьк	донецький	Донеччина
Вінниця	вінницький	Вінниччина
Чернівці	чернівцький	Чернівеччина
Кропивницький (колишній Кіровоград)	кропивницький	Кропивніччина
Дніпро (колишній Дніпропетровськ)	дніпрівський	Дніпрівщина
Запоріжжя	запорізький	але Запоріжжя
Луцьк	луцький	але Волинь
Ужгород	ужгородський	але Закарпаття

Зверніть увагу!

- Зазвичай назва області походить від назви обласного центру:
Львів — **Львівська область**,
Харків — **Харківська область**.
Але є **2 винятки**:
Луцьк — **Волинська область**,
Ужгород — **Закарпатська область**.
- З назвами областей вживаємо прийменник **в (у)**: **в** Одеській області.
- З назвами територій областей вживаємо прийменник **на**: **на** Одещині.

Завершення

І на цьому все на сьогодні! Наступного разу завершимо говорити про державні символи України, поговоримо про наш **герб**.

А якщо вам подобаються епізоди подкасту, я завжди рада вашим відгукам на Apple Podcasts, або у вашій програмі подкастів чи на сайті ukrainianlessons.com/testimonials.

І не забувайте, що ви можете отримувати конспекти уроків з повним текстом, перекладом складних слів, таблицями і вправами. Для цього приєднуйтеся до нашої преміум-підписки. Більше про підписку ви можете дізнатися на сторінці епізоду ukrainainlessons.com/episode126.

Успіхів вам! На все добре!

герб — coat of arms

 Вправи

1

Заповніть пропуски в реченнях фразами:

Як ви можете собі уявити	сон рябої кобили	не раз	спільна спадщина
поклали душу	інакше кажучи		

1. Українофіли мали проукраїнську позицію, _____, вони захищали й розвивали українську мову, культуру та все українське. Серед українофілів було багато етнологів та фольклористів.
2. Мої прадідусь та прабабуся емігрували з Івано-Франківщини до Канади. На початку життя в новій країні в них не було ні грошей, ні роботи, ні знання мови. _____, їм було дуже важко. Вони багато працювали, щоб їхні нащадки мали кращу долю.
3. Народні пісні, прислів'я, легенди — це мудрість і творчість наших предків, наша _____ та національна цінність.
4. Мій рід походить з давнього козацького роду з Полтавщини. Мій прадідусь грав на бандурі і часто розповідав мені історії про козаків, які _____ в боротьбі за волю України.
5. Цей ресурс поширює фейкові новини та брехню. Остання їхня публікація — це взагалі _____!
6. Вчені з цього науково-дослідницького центру _____ говорили про проблему глобального потепління, її наслідки для нашої планети та людства.

2

Виконайте вправу за зразком:

Полтава → **Полтавщина**

Де? (на + місцевий відмінок) **на Полтавщині**

Звідки? (з + родовий відмінок) **з Полтавщини**

Куди? (на + знахідний відмінок) **на Полтавщину**

1. **Тернопіль** → _____

Де? _____

Звідки? _____

Куди? _____

2. **Івано-Франківськ** → _____

Де? _____

Звідки? _____

Куди? _____

3. **Одеса** → _____

Де? _____

Звідки? _____

Куди? _____

4. **Донецьк** → _____

Де? _____

Звідки? _____

Куди? _____

3

Перекладіть українською мовою:

1. The Ukrainian flag, national song, and coat of arms are a big part of our culture. In other words, it is our common heritage.

2. I love to look at black and white photos, watch old films, and listen to vinyl records. All these things take me back (in time).

3. My great-grandmother was from the Lviv region, and my great-grandfather was from the Ternopil region. They met each other in the USA.

4. When the sun rises, the dew disappears.

5. The most valuable thing (= value) of Cossacks was their freedom. People who wanted to take away their freedom were their enemies.

6. It is impossible! I don't believe you! It's nonsense!

7. The Kherson region in Ukraine is popular among tourists. We've gone on vacation to the Kherson region many times.

8. Ninety-five soldiers laid down their lives to protect the Donetsk airport.

Key Phrases 4-126

не раз	many times, more than once
як ви можете собі уявити	as you can imagine
спільна спадщина	common heritage
переносити в минуле	to take (transport) someone back in time
сон рябії кобили	nonsense, absurdity
інакше кажучи	in other words
покласти душу	to lay down one's life

Відповіді на вправи

1

1. інакше кажучи	4. поклали душу
2. Як ви можете собі уявити	5. сон рябої кобили
3. спільна спадщина	6. не раз

2

1. Тернопільщина
на Тернопільщині
з Тернопільщини
на Тернопільщину	3. Одещина
на Одещині
з Одещини
на Одещину
2. Івано-Франківщина
на Івано-Франківщині
з Івано-Франківщини
на Івано-Франківщину	4. Донецщина
на Донеччині
з Донеччини
на Донеччину

3

1. Український прапор, гімн і герб є великою частиною (— це велика частина) нашої культури. Інакше кажучи, це наша спільна спадщина.
2. Я люблю дивитися (на) чорно-білі фотографії (світлини), дивитися старі фільми і слухати платівки. Усе це переносить мене (назад) у минуле.
3. Моя прабабуся (була) (родом) з Львівщини, а прадідусь — з Тернопільщини. Вони зустрілися (зустріли одне одного) в США.
4. Коли сонце сходить, роса зникає.
5. Найбільшою цінністю для козаків була їхня свобода. Люди, які хотіли забрати їхню свободу, були їхніми ворогами.
6. Це неможливо! Я не вірю вам (тобі)! Це сон рябої кобили (нісенітниця, нонсенс)!
7. Херсонщина (Херсонська область) в Україні популярна серед туристів. Ми не раз (багато разів) їздили у відпустку на Херсонщину (у Херсонську область).
8. Дев'яносто п'ять солдатів поклали (свої) душі (життя), щоб захистити Донецький аеропорт.

